

دویدن به سوی سکوها

گزارشی از رقابت ۱۱۷ عنوان کتاب نامزد برای کسب عنوان کتاب برگزیده و تقدیری

در سیزدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی مجموعاً ۱۰۷۳ کتاب به چرخه رقابت‌ها وارد شد که در ۲۲ گروه داوری مورد قضاوت قرار گرفت و در مرحله نخست ۱۱۷ کتاب به عنوان نامزد راهی مرحله نهایی شدند. این گزارش به معرفی مجمل کتاب‌های نامزد شده در هر گروه و حال و هوای حاکم بر آن‌ها می‌پردازد.

گروه داوری آداب و مهارت‌های زندگی

داوران گروه آداب و مهارت‌های زندگی ۴۴ کتاب را مورد بررسی قرار دادند و با توجه به دو سهمیه‌ای که از جوایز دارند، شش کتاب را از میان آن‌ها نامزد کسب عنوان برگزیده و تقدیری کردند. این شش کتاب از این قرارند:

● اصول شهروندی در فرهنگ ایرانی: مروری بر مجموعه‌ای

از رفتارهای پسندیده، مؤلف و ناشر: خلیل هیبتی

● اعتماد به نفس کتاب کار نوجوانان. تألیف: الیزا ام. شاب،

ترجمه: نغمه الهی پناه، ایران‌بان

● بچه‌ها مواظب باشید، تألیف: لیندا شوارتز، ترجمه: هایده

کروبی، شرکت انتشارات فنی ایران

● خورشید را نمی‌توان دید: حجاب، ماهواره و ارتباط دختران

و پسران، تألیف: حسن محمودی، همای غدیر

● مهارت‌های خشم: شناخت علمی چیستی و انگیزه‌های

خشم به همراه آموزش راهبردهای مدیریت خشم، تألیف: فاطمه

ترکمانی، نوشته

● مهارت‌های زندگی برای دانش‌آموزان دبستان: مهارت‌های

زندگی برای دانش‌آموزان دبستان (برای چهارمی‌ها، پنجمی‌ها

و ششمی‌ها)، تألیف: سعید بی‌نیاز و طیبه قادری، شرکت تعاونی

خدمات نشر سرمشق

نکته قابل توجه در این فهرست این است که هر یک از کتاب‌ها

متعلق به یک ناشر است و از آن جالب‌تر این است که یکی از

کتاب‌ها توسط مؤلف محترم (ناشر مؤلف) منتشر شده است.

گروه داوری آموزش و پرورش کودکان استثنایی

بنا به گفته سرگروه محترم داوران این گروه، کتاب‌ها بیشتر

درباره کودکان استثنایی بود نه برای آن‌ها. ممکن است از نگاه

ناشران، اکنون با گسترش کتاب‌های صوتی بخشی از نیاز کودکان

و نوجوانان این گروه، نسبت به کتاب‌های پرهزینه قبلی مرتفع شده

باشد. به هر حال در این گروه هشت کتاب به عنوان نامزد معرفی

شد، که عبارتند از:

● اختلال‌های رفتاری و هیجانی کودک: ماهیت، ارزیابی و

درما، تألیف حسین مرادی و حسن رضایی جمالویی از وانیای؛

● انقلاب اتیسم: راهبردهای کل بدن برای نیل به زندگی

بهتر (مارتا هربرت)، ترجمه هایده حائری و اسماعیل گنجینه، از

دانه؛

● الگوی غذایی ویژه دانش‌آموزان استثنایی، سازمان

آموزش و پرورش استثنایی؛

● برقراری ارتباط: جزوه راهنمای کارشناسان کودکان

دچار اختلالات ارتباطی (سازمان بهداشت جهانی) ترجمه: گیتا

موللی، معصومه بیات، فرانک تفرشی، محمدعلی خانجانی، مریم

رضایی تبار، روح‌الله شاهسون و زینب صالحی، از مؤسسه فرهنگی

هنری فرجام جام جم

● بهینه سازی دسترسی در Windows7، تألیف: آیدین

نعمتی منصور، آرامین صلح

● حل مشکلات انضباطی و مدیریت کلاس روش‌ها و

الگوهای برای معلمان، (چارلز اچ. ولفگانگ) ترجمه: ساسان

اسدپور، احمد رضایی واسوکلائی، پژوهشگاه مطالعات آموزش و

پرورش

● کودکان دارای اتیسم: راهنمای آموزش برای والدین و

مربیان، تألیف: علی صمدی، دوران؛

● مبانی یکپارچگی حسی و کاربرد آن در کودکان با

نیازهای ویژه، تألیف: مژگان فرهد و ابراهیم پیشیاره، مؤسسه

فرهنگی مدرسه برهان

کتاب‌های نامزد شده در گروه متعلق به ناشران مختلف‌اند و این

بدان معنی است که ناشران فعال کیفی در این حوزه محدود به

چند ناشر خاص نیستند.

گروه داوری پیش‌دبستانی

گروه پیش‌دبستانی از پرکارترین گروه‌های جشنواره بود و با ۱۰۶

کتاب، پس از گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی قرار می‌گرفت. در

این گروه کتاب‌ها به سه دسته عمده تقسیم می‌شد: دو گروه قصه

و شعر و سرود بودند که اکثریتی چشم‌گیر در گروه داشتند و

۹۱ عنوان را به خود اختصاص داده بودند. گروه باقی‌مانده شامل

فعالیت‌های علمی، کتاب کار کودک مربی و مرجع نظری و دانش

افزایی مربیان بود که جهت اختصار مرجع خوانده می‌شد. بنابراین

غلبه رنگ و بوی قصه و شعر در هفت نامزد گروه دور از انتظار

نیست:

● قصه‌ها و تصویرها: پیازی که گرمش بود، نوشته محمدرضا

شمس، از پیدایش

رضاعلی و دیگران، از یار مانا دو ناشر از صاحبان آثار نامزد شده شهرستانی و البته هر دو اصفهانی‌اند؛ حضور ناشران اصفهان در فهرست آثار نامزد شده، پرننگ به نظر می‌رسد. به هر حال امکان آن که کتاب یکی از این دو ناشر عنوان کتاب برگزیده را تصاحب کند، فعلاً پنجاه درصد است.

گروه داوری تاریخ و جغرافیا

در بیانیه این گروه از تعداد اندک کتاب‌های جغرافیا گله شده است؛ در این گروه از ۶۶ عنوان کتاب فقط سه عنوان مختص جغرافیا بود و اگر از شش عنوان نامزد فقط یکی به حوزه جغرافیا اختصاص داده شده است، چندان دور از انتظار نیست.

- چراهای تاریخ ایران ۸، ایران در عصر زندیه، تألیف: سیدحسین رضوی خراسانی، از قدیانی
- دایرةالمعارف تاریخ جهان، تألیف: جین بینگهام و دیگران، ترجمه: مجتبی مقصودی، الهه علوی و مسعود جوادیان از محراب قلم
- عکس یادگاری با فرعون (یادداشت‌ها و برداشت‌های سفر مصر)، تألیف: عباس نادری، از قو
- لئوناردو داوینچی، تألیف: استیو آگارد، ترجمه: آناهیتا آقاپاهر و حمیدرضا غلامرضایی از مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان
- کتاب‌های دامیز، کاربردی و سودمند: مصر باستان، تألیف: شارلوت بوت، ترجمه: علی‌رضا بهارلو از آوند دانش
- مهاجرت‌های قومی در شهرهای ایران؛ گذر از مناطق قومی به شهرهای اقوام، تألیف: اصغر نظریان، از مبتکران/پیشروان

- ترانه‌های کودکی، سروده افسانه شعبان‌نژاد، از هنر آبی
 - من و مامان و مدرسه، سروده شکوه قاسم‌نیا، از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
 - من هم بازی، سرور کتبی، از به‌نشر
- قصه‌های نترسناک: نقاش هیولولوها، تألیف: نازنین آیگانی، از سیمای شرق

- کتاب‌های مرغک: وای! نه، تألیف کلر ژوبرت، از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
 - شعر و شکر: هزار تانی‌نی، سروده مریم هاشم‌پور، از پیدایش
- در این فهرست کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و انتشارات پیدایش هر کدام دو نامزد دارند که طبعاً بخت آن‌ها را برای کسب عنوان کتاب برگزیده و تقدیری افزایش می‌دهد.

گروه داوری بازی و سرگرمی

- اما در گروه بازی و سرگرمی، داوران از ۲۴ عنوان کتاب مورد بررسی خود به این چهار عنوان مجوز دادند تا در مرحله پایانی رقابت‌ها حاضر شوند:
- آبی، زرد، قرمز، تألیف: اروه تولت، ترجمه: فاطمه چایکار، از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- بازی‌های روز چهارشنبه، تألیف: آن بریتته، ترجمه: رکسانا سپهر، از مبتکران
- بازی‌های فکری برای کودکان، تألیف: فیشر، رابرت، ترجمه: احمد عابدی و میترا حقیقت، از نوشته
- مجموعه نه جلدی شهر بازی هوش هیجانی، تألیف: نوروزی،

گروه داوری تفکر و پژوهش

با همه اهمیتی که موضوع تفکر و پژوهش دارد، هنوز آثار قابل توجهی در این حوزه منتشر و عرضه نمی‌شود. این موضوع در فضای بیابانه گروه داوری و نیز گفت‌وگوی سرگروه محترم در همین شماره از جوانه آمده است. این گروه از ۱۱ کتابی که برای داوری دریافت کرده بود، سه کتاب را نامزد دریافت جایزه کرد:

● **داستان‌های فکری برای کودکان ایرانی (۹)**، رضاعلی نوروژی و منیره عابدی درجه، از آموخته

● **آموزش مریب فلسفه برای کودکان و نوجوانان: درآمدی بر برنامه فلسفه برای کودکان**، مراد یاری دهنوی، از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

● **آموزش مریب فلسفه برای کودکان و نوجوانان: علم ورزشی در حلقه کندوکاو**، تألیف: حسین شیخ‌رضایی، از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

از سه نامزد معرفی شده، دو نامزد متعلق به پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی است. این ناشر در سال گذشته فعالیت چشمگیری را در تولید کتاب‌هایی برای مربیان کلاس‌های "فلسفه برای کودک" نشان داد و طبعاً بخت آن برای کسب عنوان برگزیده یا تقدیری دو برابر ناشر اصفهانی گروه است. مؤلف کتاب نخست آقای رضاعلی نوروژی علاوه بر این گروه در گروه بازی و سرگرمی نیز جزء نامزدهاست.

گروه داوری کتاب‌های چند موضوعی

کتاب‌های چند موضوعی به آن دسته از کتاب‌های کمک‌درسی گفته می‌شود که موضوع درسی واحدی ندارند و معمولاً مربوط به چند درس از یک پایه‌اند. بیشتر کتاب‌های این حوزه، شامل علوم و ریاضی و فارسی‌اند که ممکن است گسترده‌تر یا محدودتر شوند. تشکیل گروه داوری چند موضوعی مستلزم کمک گرفتن از داوران متعدد و متخصص هر موضوع است؛ بنابراین همیشه انتخاب داوران این گروه همراه با سختی و مشقت بوده است.

امسال با توجه به این موضوع که ۹ کتاب از ۱۰ کتاب مربوط به دوره ابتدایی و فقط یک کتاب مربوط به پایه هفتم بود، سه تن از کارشناسان با سابقه دوره ابتدایی برای داوری انتخاب شدند. ترکیب گروه داوران نیز طوری در نظر گرفته شد که قادر به بررسی همه کتاب‌ها باشند.

با این وصف این گروه پس از تشکیل چند جلسه و جمع امتیازها و بحث و بررسی درباره کتاب‌ها، به این نتیجه رسید که هیچ یک از کتاب‌ها چنان بی‌نقص نیستند که راهی مرحله بعد شوند؛ از این رو هیچ کتابی از این گروه نامزد نشد.

گروه داوری داستان، دوره آموزش ابتدایی

کتاب‌های داستان، در دوره سیزدهم، در دو گروه بررسی شد: گروه کودک یا دوره ابتدایی و گروه نوجوان و جوان یا دوره متوسطه. در این میان سهم گروه نخست ۸۴ عنوان کتاب بود که اعضای محترم این گروه ابتدا از میان آن‌ها ۱۱ عنوان را برگزیدند و سپس

به این شش کتاب مجوز دادند تا به رقابت خود برای تصاحب عنوان برگزیده یا تقدیری ادامه دهند:

● **آقای سه‌چرخه‌ای**، نوشته فاطمه فروتن از انتشارات به‌نشر؛
● **پادشاهی که کشورش را گم کرد**، نوشته مجید راستی از نشر پیدایش؛

● **دختری دارم شاه نداره**؛ نوشته سوسن طاق‌دیس از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان؛

● **قصه‌های جنگ و صلح**، نوشته مرتضی خسرو نژاد از انتشارات امیرکبیر؛

● **مجموعه قصه‌های الکی پلکی**، نوشته گروه نویسندگان از نشر پیدایش؛

● **هشت‌پا**، نوشته محمدرضا شمس؛ از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

چنان‌که دیده می‌شود از کتاب‌های نامزد شده دو عنوان متعلق به نشر پیدایش و دو عنوان متعلق به کانون است.

گروه داوری داستان دوره متوسطه

اما سهم کتاب‌های داستان گروه متوسطه (نوجوان و جوان) بالغ بر ۵۴ عنوان بود که بخت رسیدن به عنوان کتاب برگزیده هنوز برای شش عنوان از آن‌ها باقی مانده است.

● **اسب و سیب و بهار**، نوشته احمدرضا احمدی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **قندآباد**، نوشته سیدسعید هاشمی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **مگه من چند نفرم؟**، نوشته هادی خورشاهیان، افق

● **نردبانی رو به آسمان**، نوشته یوسف فوجقی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **هزار سال داستان‌های طنز آمیز ادب فارسی** (از فردوسی طوسی تا ملاحبیب‌الله کاشانی)، نوشته محمد جعفری قنوازی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **هیچ کس جرئتش را ندارد**، نوشته حمیدرضا شاه‌آبادی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

اتفاق شگفتی که در این گروه رخ داد و البته خیلی دور از انتظار نیست، نامزد شدن پنج عنوان از آثار منتشر شده کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در این گروه بود. نامزد ششم «مگه من چند نفرم؟» از تولیدات افق است که این ناشر هم در انتشار آثار داستانی شناخته شده است. اگر اتفاق غیر قابل انتظاری رخ ندهد و گروه از هر دو سهم خود در دادن جایزه استفاده کند، دست کم یکی از جایزه‌های این گروه از آن کانون خواهد بود.

گروه داوری ریاضی

گروه ریاضی از گروه‌هایی است که معمولاً بازار پررونقی دارد. بیش‌تر ناشران آموزشی معمولاً کتاب‌هایی در این حوزه دارند. باور همکاران ما این است که کیفیت کتاب‌های کمک‌درسی ریاضی در سال‌های اخیر رشد قابل توجهی یافته است. این گروه با ۴۷ کتاب،

از نظر تعداد کتاب در بین گروه‌های متوسط قرار داشت؛ اما از نظر نامزدهای معرفی شده، با ۹ نامزد در صدر گروه‌های سیزدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد قرار گرفت.

● **آموزش ریاضیات در دبستان**، تألیف: رویین یورگنسن و شلی دال، ترجمه: امیرحسین آشنا، بینش نو

● **مریخ (مجموعه ریاضیات خودخوان): آموزش سریع و جذاب ریاضی پایه اول دبستان کتاب مسئله**، تألیف: حسین پاسبانی و مسلم کریم‌زاده، خوشه علم

● **اسم من ... مثلث / اسم من .. مربع / اسم من ... دایره**، تألیف: ناهید عسگری، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **آموزش و ارزشیابی راهبردهای حل مسئله: ویژه‌ی آموزگاران و والدین دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی**، تألیف:

مریم شریف‌زاده و مرتضی صادقی، یار مانا

● **تفکر و یادگیری ریاضی در سنین کودکی**، تألیف: لیندا پاوند، ترجمه: سیدرضا نایینی، شرکت انتشارات ویژه نشر

● **ریاضی اول دبستان (کتاب کار مفهومی)**، تألیف: فائقه طهماسبی، خیلی سبز

● **ریاضیات جادویی: جذابیت بخشیدن به ریاضیات در کلیه پایه‌ها**، تألیف: محمد رستگار، نخبان خلاق

● **همه ما ریاضیدان هستیم!**، تألیف: مینا مهرورز، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **هندسه از ابتدا تا... جلد اول**، تألیف: ارشک حمیدی، مؤسسه فرهنگی فاطمی

موضوع مسرت‌بخش در بین کتاب‌های گروه این است که از ۹ کتاب نامزد شده فقط دو کتاب ترجمه‌اند و شاید موضوع جذاب‌تر این باشد که یک سوم کتاب‌ها از ناشران شهرستان‌اند. نکته قابل توجه دیگر هم این است که با وجود این تعداد نامزد، نام هیچ یک از ناشران دوبار به میان نیامده است.

گروه داوری زبان و ادبیات فارسی

گروه زبان و ادبیات فارسی با بررسی ۷۱ عنوان کتاب، به ۸ کتاب مجوز حضور در دور نهایی رقابت‌ها را اعطا کرد:

● **بازی‌های آموزشی برای کلاس فارسی (انشا و نوشتن خلاق)**، تألیف رضاعلی نوروزی و منیره عابدی درچه و فروزش فریدی‌زاد، یار مانا

● **بسته‌مدیریت کلاسی: کتاب کار و تمرین فارسی پایه دوم (هشتم) دوره اول متوسطه**، تألیف شهناز عبادتی، مرآت دانش

● **بیابید داستان بنویسیم** نوشته مهدی میرکیایی از طلایی

● **بیابید شعر بگوییم** نوشته انسبه موسویان، طلایی

● **کتاب راهبردی آموزش املا فارسی ویژه دانش‌آموزان سال ششم ابتدایی** تألیف عبدالرحمان صفارپور، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **کار طلایی فارسی هشتم (دوره اول متوسطه)** تألیف علی قلی‌پور و ابراهیم هداوندمیرزایی از کاگو

● **کتاب کار جامع دوم ابتدایی** تألیف سمانه قدری گراخک،

ضریح آفتاب

● **مجموعه شش جلدی من خواندن را دوست دارم** تألیف منصوره صابری، شرکت تعاونی خدمات نشر سرمشق

نمی‌توان نادیده انگاشت که بیش از نیم نامزدها از زمره کتاب‌های کمک‌درسی‌اند. آیا این اتفاق بدین معنی است که کتاب‌های کمک‌درسی در این گروه، تا بدین درجه از رشد رسیده‌اند که دوشادوش کتاب‌های دانش‌افزایی بایستند؟ نکته جالب دیگر این است که دو ناشر از هفت ناشر صاحب اثر در این گروه، ضریح آفتاب و پارمانا از ناشران شهرستانی‌اند همچنین دو عنوان از کتاب‌ها متعلق به نشر طلایی است که بخت این ناشر را برای کامیابی در دور پایانی فزونی می‌بخشد.

گروه داوری زبان‌های خارجی

در فهرست گروه داوری زبان‌های خارجی که در سال‌های اخیر فقط شامل کتاب‌های زبان انگلیسی بوده است، ۲۷ عنوان کتاب وجود داشت که گروه داوران سه عنوان آن‌ها را نامزد دریافت جایزه معرفی کرد:

● **انگلیسی از طریق فارسی ۱**، تألیف: امین رحیمی و محمدعلی ایزدپناه، از ایده درخشان

● **کتاب جامع زبان انگلیسی خط سفید پایه هفتم و هشتم**، تألیف: توانایی، مجید از خط سفید

● **بسته مدیریت کلاسی: کتاب کار و تمرین انگلیسی ۱ و ۳**، تألیف: سیدمسعود حاجی‌سیدحسینی فرد، از مرآت

نکته قابل توجه در این گروه نیز حضور قوی ناشران شهرستانی است؛ دو ناشر از سه ناشر، شهرستانی‌اند. به نظر می‌رسد به‌طور کلی ناشران شهرستانی با وجود تعداد اندکشان، حضوری قابل توجه در این دور از جشنواره دارند.

گروه داوری کتاب‌های سلامت و تربیت بدنی

تربیت بدنی از آن گروه‌هایی است که متأسفانه ناشران زیادی در حوزه مربوط به آن فعالیت ندارند. و از آن اسف‌بارتر این است که در این حوزه سهم تألیف به شدت اندک است. با این وصف وقتی سه داور گروه دور یک میز نشستند، ۱۵ کتاب پیش روی خود داشتند که البته دو سوم آن‌ها کتاب ترجمه شده بود. آن‌ها پس از بحث و بررسی، برای دریافت یک جایزه‌ای که سهم گروه بود، به معرفی سه نامزد بسنده کردند:

● **آناتومی آسیب‌های ورزشی برای باز توانی و آمادگی جسمانی**، تألیف: لی براندون، ترجمه: محمدحسین علی‌زاده و سپیده لطیفی از شرکت تضامنی انتشاراتی حتمی و شرکاء/ شرکت جازیکا

● **تربیت‌بدنی بدون سالن ورزشی (فعالیت‌های بدنی ویژه فضاهای رایج آموزشی)**، تألیف: چارمین ساترلند، ترجمه: زهرا استیری و رزا رهاوی، از امید مهر

● **حرکات اصلاحی**، تألیف: یحیی سخنگویی و زهره افشارمند، از شرکت تضامنی انتشاراتی حتمی و شرکاء

چنانچه دیده می‌شود، دو سوم نامزدها ترجمه هستند. موضوع دیگر این که یکی از ناشران در انتشار دو کتاب سهیم است. پیداست بخت این ناشر برای دریافت لوح تقدیر گروه دو برابر سه ناشر دیگر است.

است. از منظر ناشر نیز پنج اثر متعلق به کانون اند. پیداست. اگر گروه از هر دو سهم جایزه خود استفاده کند، از هم‌اکنون پیداست که یکی از جوایز در سبد کانون خواهد بود.

گروه داوری علوم و مطالعات اجتماعی

گروه داوری مطالعات و علوم اجتماعی، به دلیل تنوع موضوعات، تنها گروه داوری پنج نفری این دوره از جشنواره بود. پس از بحث و بررسی ۶۰ کتاب، در پایان پنج کتاب فرصت رقابت برای تصاحب عنوان برگزیده و تقدیری جشنواره را به دست آوردند:

● کتاب‌های سبز: **آفت‌کش‌ها و بدن ما**، تألیف: جنیفر لاوندا، از شرکت انتشارات فنی ایران

● چراهای تاریخ ایران: **ایران از کودتای رضاخان تا پیروزی انقلاب اسلامی**، تألیف: حشمت‌الله سلیمی، از قدیانی

● **خلیج فارس و جزایر سه گانه**، تألیف: امیر هوشنگ اقبال پور و زهرا نجیبی، از آبرنگ

● دانش‌نامه نوجوان: **دنیای هیجان‌انگیز مومیایی‌ها و اهرام**، تألیف: سام تپلین، ترجمه: صدرا صاحب‌فصول از نوشته

● فرهنگ‌نامه کودکان و نوجوانان: **فرهنگ‌نامه کودکان و نوجوانان جلد ۱۵ و ۱۶**، تألیف: مؤلفان شورای کتاب کودک از شرکت تهیه و نشر فرهنگ‌نامه کودکان و نوجوانان

● **کاروان دانایی: سرگذشت کتاب در ایران پس از اسلام**، تألیف: مهدی میرکیایی، از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در بین ناشران یک ناشر شهرستانی (نوشته از اصفهان) دیده می‌شود. این ناشر در گروه‌های دیگر جشنواره نیز سهمی از نامزدها را به خود اختصاص داده است. به نظر می‌رسد حضور نام ناشر در گروه‌های متفاوت، نشان از کوششی برنامه‌ریزی شده داشته باشد.

گروه داوری شعر و نثر ادبی

در گروه شعر و نثر ادبی ۵۵ کتاب برای کسب عنوان برگزیده به صف شده بودند که در دور نخست رقابت‌ها شش کتاب درخشش بیشتری در چشم داوران یافتند و در زمره نامزدهای نهایی جایی برای خود دست و پا کردند. این شش کتاب از این قرارند:

● **آب و تاب**، سروده سعیده موسوی‌زاده از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **چهارشنبه‌های بستنی**، سروده انسیه موسویان از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

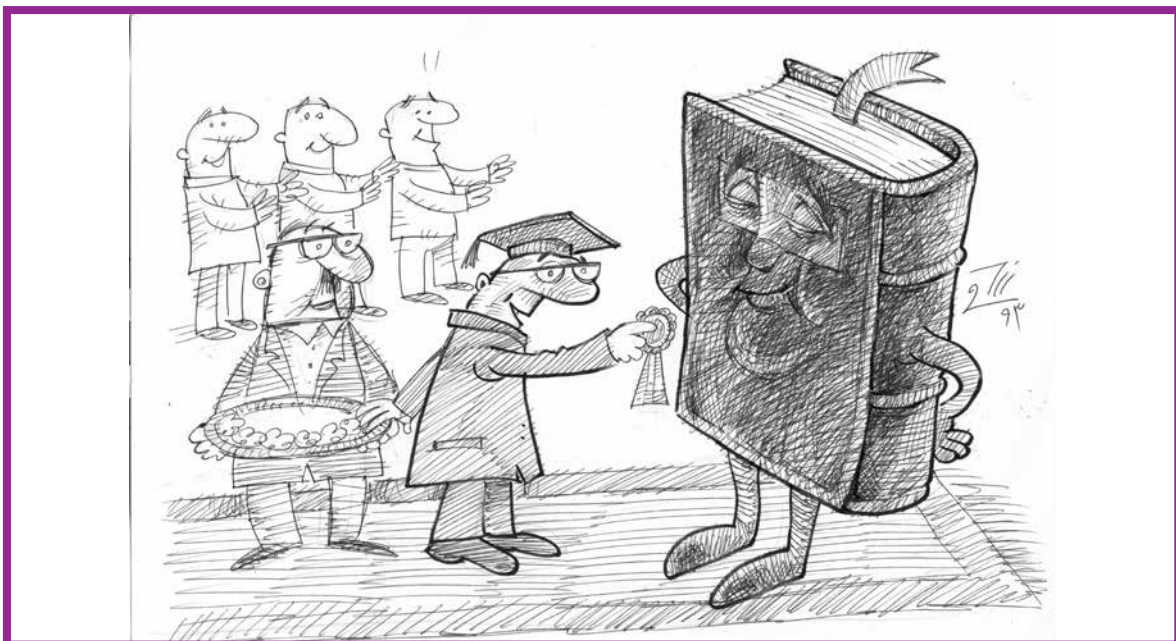
● **مجموعه رفتم بالا، اومدم پایین (رفتم بالا انار بود، رفتم بالا سیب بود، رفتم بالا مورچه بود)**، سروده ناصر کشاورز از محصولات مشترک شهر قلم و چکه

● **صدای بال لک‌ها**، سروده مریم اسلامی از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **قد سر سوزن**، سروده کشاورز، ناصر از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

● **یک قوری پر از قور**، سروده مریم هاشم‌پور از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

بر اساس این فهرست ناصر کشاورز با مجموعه رفتم بالا، اومدم پایین از نشر چکه و قلم و قد سر سوزن از کانون پرورش فکری در بین مؤلفان از بخت بیشتری برای گرفتن جایزه برخوردار

گروه داوری علوم تربیتی و روان‌شناسی

گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی رامی توان پرکارترین گروه جشنواره سیزدهم به شمار آورد. این گروه می‌بایست ۱۲۰ کتاب را در دو حوزه علوم تربیتی و روان‌شناسی مورد داوری قرار دهد. به همین دلیل هم آخرین گروهی بود که کار خود را به پایان رساند. ماحصل کار این گروه نیز معرفی ۶ نامزد برای رقابت بر سر دو سهمیه گروه بود:

● **پروژه یادگیری مستقل راهبردهای کاربردی در مشاوره تحصیلی برای افزایش موفقیت دانش‌آموز، تألیف:** ویرجینیا اسمیت هاروی و لوئیس ای. چیکی وولف، ترجمه: احمد عابدی و شیرین عظیمی فر، نوشته

● **تدریس پژوهش محور: ساختارسازی‌های پژوهش محور ۱ براساس مدل E5 چرخه یادگیری، تألیف:** اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان، معاونت پژوهش برنامه‌ریزی و نیروی انسانی، شورای تحقیقات، گروه تحقیق و پژوهش، آمیس

● **مجموعه کتاب‌های دانش‌افزایی: درس پژوهی ایده‌های جهانی برای بهسازی آموزش و غنی‌سازی یادگیری، تألیف:** محمدرضا سرکارآرانی، مرآت

● **روان‌شناسی رشد در گستره زندگی، تألیف:** جان دلبیو سانتراک، ترجمه: پرویز شریفی درآمدی و محمدرضا شاهی دانه

● **مباحث اساسی در روان‌شناسی کودک، تألیف:** علی فتحي آشتیانی، مینا فتحي آشتیانی و هادی عظیمی، بعثت

● **بزرگان روان‌شناسی و تعلیم و تربیت، ویلیام گلسر، تألیف:** علی صاحبی، دانه

از ۶ کتاب دو کتاب متعلق به نشر دانه است که البته با توجه به تمرکز فعالیت ناشر در این حوزه دور از انتظار نمی‌نماید؛ اما حضور دو ناشر اصفهانی در بین نامزدها درخور ستودنی است. موضوع قابل توجه دیگر آن است که تألیف یکی از کتاب‌ها را اداره آموزش و پرورش اصفهان بر عهده داشته است. این موضوع نیز درخور ستایش است که نیروهای یک اداره دولتی با کار گروهی توانسته‌اند کتابی بیافرینند که خودش را در بین رقیبانی فراوان تا این سطح از جشنواره رسانده است.

گروه داوری علوم تجربی

کتاب‌های دانش‌افزایی علوم تجربی از جذاب‌ترین کتاب‌ها برای دانش‌آموزانند. کتاب‌های کمک‌درسی علوم نیز با وجود آن‌که در مقایسه با کتاب‌های قبلی از جذابیت کمتری برخوردارند، با این حال همیشه مشتریان خود را دارند. از این رو در طول سال، کتاب‌های فراوانی در موضوع علوم تجربی منتشر و برای دبیرخانه سامان‌دهی فرستاده می‌شود؛ با این حال معمولاً بهترین کتاب‌های این گروه از جنس ترجمه بوده‌اند و در هر حال رنگی و بو و نشانی از سرزمین مقصد خود را به همراه داشته‌اند. کتاب‌های کار و تمرین وطنی نیز که معمولاً بدان به چشم کالای مصرفی زودبازده و نگرسته می‌شده، از آن اندازه خلاقیت و تازگی برخوردار نبوده‌اند که نگاه داوران را به خود معطوف دارند. بنابراین وقتی که این گروه هفت کتاب را نامزد می‌کند، باید موضوع را به فال نیک گرفت.

● **آشنایی با جانوران: خزندگان، تألیف:** حسن سالاری، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **آموزش مهارت‌های ساخت آسان هواپیماهای کاغذی، تألیف:** محمد عسکری تپه، مارینا

● **مجموعه اولین کتاب علمی من، تألیف:** جف ورینگ، ترجمه: سارا سیدناصری از ذکر

● **پیش‌بینی، مشاهده، توضیح (جلد دوم: شیمی و زیست‌شناسی)، تألیف:** هوم هیثوم و مایکل باون، ترجمه: معصومه، خلیلی و ملیحه، خلیلی، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **دانش پایه: تولید مثل و رشد و نمو، تألیف:** حسین الوندی، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **راهبردهایی در فرآیند یاددهی و یادگیری علوم تجربی، تألیف:** پورانداخت یعقوبی کلورزی، پیام‌رسان

● **فضا پیمایی به نام زمین، تألیف:** جینا دال فوکو، ترجمه: سلیمان فرهادیان از نوای مدرسه

خوش‌بختانه در میان نامزدهای گروه سهم بیشتر متعلق به کتاب‌های تألیفی است. از دیگر نکات جالب توجه در این فهرست سهم چهل و چند درصدی انتشارات مدرسه است.

گروه داوری فیزیک

در گروه فیزیک که امسال با ۱۹ کتاب در بین شاخه‌های علوم تجربی، در دوره متوسطه، بیشترین کتاب و بهترین شرایط را داشت، داوران پنج عنوان کتاب را نامزد کردند: سه کتاب مربوط به حوزه دانش‌افزایی فیزیک و از قضا هر سه به نوعی مربوط به مبانی فیزیک است و دو کتاب از زمره کتاب‌های کمک‌درسی است.

● **فیزیک ۳ و آزمایشگاه (درس، تمرین و فعالیت‌های تکمیلی رشته علوم تجربی)، تألیف:** احمد احمدی و روح‌الله خلیلی بروجنی، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **فیزیک ۳ تجربی، فیزیک ۳ ریاضی و جلد دوم پرسش‌های چهارگزینه‌ای فیزیک پیش‌دانشگاهی، تألیف:** فرید شهریاری، مبتکران / پیشروان

● **فیزیک دانشگاهی سیرز و زیمانسکی (جلد اول: مکانیک / جلد دوم: شاره‌ها و گرما)، تألیف:** هیو دی‌یانگ و راجر ای فریدمن، ترجمه: حسین صالحی و محمد مرادی و حمیدرضا مشایخی و رامین صفائیان بلداجی، دانش نگار

● **مبانی فیزیک (جلد اول: مکانیک / جلد دوم: ترمودینامیک، ارتعاش‌ها و امواج)، تألیف:** ریموند سروری و کریس ووئیل، ترجمه: منیژه رهبر، مؤسسه فرهنگی فاطمی

● **مبانی فیزیک (جلد اول: مکانیک و گرما)، تألیف:** دیوید هالییدی و دیگران، ترجمه: محمدرضا جلیلیان نصرتی، محمد عابدینی، مجتبی پرهیزگار و روح‌الله خلیلی بروجنی، صفار

چنان‌که دیده می‌شود خوش‌بختانه ناشران این آثار متفاوت‌اند. نکته جالب توجه این است که یک مؤلف در پدید آمدن دو عنوان از کتاب‌ها نقش داشته است. همچنین در یکی از ردیف‌ها، سه کتاب یک مؤلف مجموعاً نامزد معرفی شده است.

گروه داوری فرهنگ و هنر

گروه فرهنگ و هنر نیز از تنوع موضوعی بالایی برخوردار است. حوزه‌هایی مانند نمایش، نقاشی، طراحی، کاردستی، خوش‌نویسی، سفال، سینما، موسیقی و مانند آن... با وجود آن که تقریباً کتاب‌های قابل توجهی در این حوزه‌ها به جشنواره رسیده بود، اما داوران این گروه به معرفی سه نامزد بسنده کردند:

- **داستان پیدایش خط از کتیبه تا کتاب**، تألیف: جمال رادفر، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- **عروسک‌های انگشتی**، راهی به سوی قصه‌گویی، بازی و خلاقیت، تألیف: هدی عظیمی، مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان
- **مجموعه بیست جلدی راز نقاشی‌های قشنگ**: تألیف: محمدحسین صلواتیان، به‌نشر

گروه داوری کار و فناوری

کتاب کار و فناوری از کتاب‌های جدیدالتألیف پایه ششم ابتدایی و دوره متوسطه اول است؛ به واقع این کتاب را می‌توان شکل به‌روز شده و نونوار حرفه‌وفن قدیم دانست. این کتاب به دلیل شرایط خاص خود، شامل موضوعات متنوعی است؛ با این وصف ناشران محدودی در این حوزه فعالیت دارند و آن‌ها نیز کتاب زیادی منتشر نمی‌کنند. این موضوع در معرفی نامزدهای این گروه نیز نمودی بارز یافته است. شش نامزد معرفی شده فقط متعلق به دو ناشرند: یکی تهرانی و دیگری یزدی که هر کدام از سهمی پنجاه درصدی برخوردارند. سهم کتاب‌های تألیفی و ترجمه‌ای نیز به یک اندازه است؛ شاید از آن جالب‌تر پدیدآوردگان این شش کتاب هستند که فقط سه نفرند: مؤلف هر سه کتاب تألیفی یک نویسنده است؛ اما سه کتاب ترجمه‌ای محصول کار دو مترجم است.

- **بسته آموزش رایانه به کودکان: نرم‌افزار صفحه گسترده اکسل ۲۰۱۳**، تألیف: سعیده مفیدی نسب، روشنگران راه فردا
- **بسته آموزش رایانه به کودکان: نرم‌افزار واژه‌پرداز ورد ۲۰۱۰**، تألیف: سعیده مفیدی نسب، روشنگران راه فردا
- **حفظ محیط زیست: باز مصرف، بازیافت، باز گاهی در مصرف آب**، تألیف: الکساندرا فیکس، ترجمه: مینا سلیمی شرکت انتشارات فنی ایران
- **حفظ محیط زیست: باز مصرف، بازیافت، باز گاهی در مصرف مواد غذایی**، تألیف: الکساندرا فیکس، ترجمه: لادن مقیمی اسکویی، شرکت انتشارات فنی ایران
- **حفظ محیط زیست: باز مصرف، بازیافت، باز گاهی در مصرف فلزات**، تألیف: الکساندرا فیکس، ترجمه: لادن مقیمی اسکویی، شرکت انتشارات فنی ایران
- **مبانی و ویندوز ۱ (به همراه کتاب کار)**، تألیف: سعیده مفیدی نسب، روشنگران راه فردا

گروه داوری معارف اسلامی

گروه معارف اسلامی نیز ۶ کتاب را در فهرست نامزدهای خود قرار داد:

● **آغاز و انجام هستی و راهبری انسان**: رویکردی نوین در طرح مباحث اعتقادی. تألیف: سیدمحمدرضا دربندی، از دفتر نشر فرهنگ اسلامی

● **مجموعه به من بگو خدا کیست**، تألیف: غلامرضا حیدری ابهری، از نشر جمال

● **مجموعه آموزش ترجمه و معارف صحیفه سجادیه: درس‌نامه صحیفه سجادیه (جلد اول)**، تألیف: حمید محمدی، سعید امینایی، رسول هاشمی، صادقی و جمعی از پژوهشگران حوزه و دانشگاه، از دارالعلم

● **دانشنامه نهج البلاغه (جلد اول و دوم)** تألیف سیدجمال‌الدین دین‌پرور، از مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان

● **سرچشمه حکمت (جرعه اول: سیاست و حکومت در نهج البلاغه)**، تألیف: محسن اسماعیلی، از دفتر نشر فرهنگ اسلامی

● **فلسفه خرافات**، تألیف: سید یحیی یثربی، از مؤسسه انتشارات امیرکبیر

در بین شش نامزد، دو کتاب محصول انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی است. همین‌طور موضوع دو کتاب، کتاب ارجمند نهج‌البلاغه و موضوع یک کتاب صحیفه شریف سجادیه است.

گروه داوری نمایش‌نامه

در این گروه امسال تعداد قابل توجهی نمایش‌نامه وجود داشت: ۱۸ عنوان کتاب، که به قول داوران محترم گروه ۷۳ نمایش‌نامه را در بر می‌گرفت. البته ناشران این کتاب‌ها از پنج ناشر تجاوز نمی‌کردند و این نشان می‌دهد که ناشران به نمایش‌نامه نگاه تخصصی دارند.

داوران محترم که هر سه برای نخستین بار در جشنواره کتاب رشد به داوری می‌پرداختند، این کتاب‌ها را برای دور آخر نامزد کرده‌اند:

- **سه کتاب: جعبه خیال، ما همان جمع پراکنده و زنگ اول تاریخ**، تألیف فریده شیر ژیان؛
 - **مجموعه دو جلدی چهل نمایش‌نامه برای کودکان و نوجوانان**، تألیف داود کیانیان که توسط خود مؤلف منتشر شده است؛
 - **سازده و پهلوان** تألیف محمدرضا یوسفی از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- به این ترتیب بخت و اقبال ناشر مؤلف محترم برای تصاحب جایزه، نصف کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است و او برای غلبه بر حریف پرف و مجرب خود و ربودن گوی توفیق از میانه این میدان، باید سخت بکوشد.

گوشه‌هایی از جشنواره
سیزدهم به روایت تصویر

